

Resumé:

Grammar3: Hvordan undervises der i grammatik i skolens sprogfag?

Mette Vedsgaard Christensen, Lene Storgaard Brok og Kristine Kabel

I projektet Grammar3 undersøger vi, hvordan der undervises i grammatik i grundskolens sprogfag. Sammen med forskerkolleger fra de tre institutioner indsamler vi data fra dansk- engelsk- og tyskundervisningen i udskolingen på 7 skoler forskellige steder i landet. Data er feltobservationer (feltnoter, artefakter, anvendte læremidler etc.) fra hvad der svarer tre ugers undervisning i de tre fag på alle deltagende skoler, og altså tilsammen ca. 120 dansklektioner, 40 tysklektioner og 55 engelsklektioner samt interviews med lærere og tilfældigt udvalgte elever. Det er et fokuseret etnografisk studie (Knoblauch 2005) og projektets undersøgelsesinteresser er fagdidaktiske og lingvistiske: Hvordan praktiseres grammatikundervisning i udskolingens tre største sprogfag?

Grammatikundervisning kan i sagens natur antage mange forskellige former og have mange forskellige formål i skolens sprogfag . Undervisningen kan angå forskellige aspekter af sprogsystem og sprogbrug og den kan være kontekstualiseret i fx skriveidaktik, eller den kan have sprogtilegnelse som formål. Grammatikkens nytte i undervisning er heller ikke entydig. Internationale studier af særligt L1-fag understreger, at forskellige måder at praktisere grammatikundervisning på har helt forskellige effekter på elevers skriftsprogskompetencer. Fra henholdsvis ingen eller ligefrem en negativ effekt på såvel elevers grammatiske viden som på kvaliteten af deres tekster ved en præskriptiv og dekontekstualiseret grammatikundervisning (Andrews et al. 2006; Graham & Perin 2007) til en målbar positiv effekt på ele-

vers skriftsprogskompetencer ved en funktionel, deskriptiv og kontekstualiseret grammatikundervisning i L1-faget (Berge et al. 2017; Jones et al. 2013; Myhill et al. 2012).

Vi undersøger, hvad der karakteriserer undervisningen i grammatik i de tre sprogfag: Hvilke dele af sprogsystemet gøres til genstand for undervisning? Hvis sprog gøres til genstand for undervisningen (læremidlers sprog, elevers sprog etc.)? Hvordan er undervisningen organiseret i klasseværelserne? I efteråret 2018 er dataindsamlingen slut, og observationerne kodes dels for at undersøge, hvad der er karakteriserende for undervisning i grammatik i de enkelte fag, men også for at få øje på tværgående perspektiver i grammatikundervisningen. Præsentationen af projektet vil have work-in-progress karakter: Vi vil præsentere undersøgelsesdesign og data, men også præsentere nogle foreløbige analytiske pointer om grammatikundervisning, som den tager sig ud i grundskolens sprogfag.

Litteratur

- Andrews, R., C. Torgerson, S. Beverton, A. Freeman, T. Locke, G. Low, D. Zhu (2006) The effect of grammar teaching on writing development. *British Educational Research Journal* 32(1):39-55.
- Berge, K.L., G.B. Skar, S. Matre, R. Solheim, L. Evensen, & R. Thygesen (2017) Introducing teachers to new semiotic tools for writing instruction and writing assessment: Consequences for students' writing proficiency. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice* 24(3):1-20. doi:<https://doi.org/10.1080/0969594X.2017.1330251>
- Graham, S., & D. Perin (2007) *Writing next: Effective strategies to improve writing of adolescents in middle and high schools – A report to Carnegie Corporation of New York*. Washington, DC: Alliance for Excellent Education.
- Jones, S., D. Myhill & T. Bailey (2013) Grammar for writing? An investigation of the effects of contextualised grammar teaching in students' writing. *Read Writ* 26:1241-1263. doi:10.1007/s11145-012-9416-1
- Knoblauch, H. (2005). Focused ethnography. *Forum Qualitative Sozialforschung* 6(3). doi.org/10.1017/CBO9781107415324.004
- Myhill, D., S. Jones, H. Lines & A. Watson (2012) Re-thinking grammar: The impact of embedded grammar teaching on students writing and students' metalinguistic understanding. *Research Papers in Education* 27:139-166. doi:10.1080/02671522.2011.637640

Sproglige virkemidler i indirekte trusler

Tanya Karoli Christensen og Marie Bojsen-Møller
Københavns Universitet

1. Indledning. Afgrænsning og formål

Denne artikel handler om trusselsbeskeder, dvs. sprogligt formulerede trusler af typen *Jeg slår dig ihjel*. Eftersom analyserne indgår i et større retslingvistisk forskningsprojekt (se afsnit 2), er vi kun interesserede i de trusler der er kriminaliseret i henhold til Straffelovens § 266 (se afsnit 3). Det betyder at vi kun undersøger trusler der truer folk med skade på deres liv, helbred eller ejendele.

Imidlertid kan sådanne trusler fremføres både direkte (som i *Jeg slår dig ihjel*) og indirekte (som i *Du vil ikke ønske at gøre mig vred*). Ved indirekte trusler er skadens art og udførelse ofte underforstået (Christensen & Bojsen-Møller 2018), hvorfor en fortolkning af dem som potentielt ulovlige kræver kendskab til konteksten. Det gælder både hvilke andre beskeder der måtte komme før eller efter den truende besked (konteksten), og hvilken relation afsender og modtager har til hinanden, og hvilke nonverbale handlinger afsender tidligere måtte have udført i relation til modtager (den situationelle kontekst).

Selv med kendskab til konteksten er vurderingen af indirekte trusler afhængig af fortolkning, og den fortolkning foretages i retsvæsenet fra sag til sag af efterforskere, jurister (anklagere, forsvarere og dommere) og lægdommere, tilsyneladende uden nogen særlig systematik andet end referencer til præcedens fra tidligere sager og henvisning til ordlyden i lovbestemmelsen. Vi håber med en sprogvidenskabelig tilgang at kunne bidrage til en mere velfunderet praksis for fortolkning af indirekte trusler i det danske retssystem. Det er væsentligt i alle sager der omhandler trusler, men ikke mindst i stalkingsager hvor offer og gerningsmand ofte har et indgående kendskab til hinandens